

Број/Број:03/1-50-14-7-19/13
Сарајево/Sarajevo, 24. 01. 2013.

ПРЕДМЕТ: Извјештај са одржане радионице о теми: „Одбрамбено-безбједносни сектор у Босни и Херцеговини – годину дана послије“ са предлогом закључака

У складу са Оријентационим планом рада за 2012. годину, у организацији Заједничке комисије за одбрану и безбједност БиХ (у даљем тексту: Заједничка комисија), у Теслићу је 5. и 6. новембра 2012. године одржана радионица о теми: „**Одбрамбено-безбједносни сектор у Босни и Херцеговини – годину дана послије**“. Подршку у организацији радионице дали су Штаб НАТО-а у Сарајеву и Мисија ОЕБС-а у БиХ.

Из Заједничке комисије и Парламентарне скупштине БиХ (у даљем тексту: ПСБиХ) на радионици су учествовали: Душанка Мајкић – предсједавајућа ЗК, Сташа Кошарац, Борислав Бојић, Нермина Заимовић-Узуновић, Крунослав Врдољак, Бериз Белкић и Мехмед Брадарић – чланови ЗК, Бошко Шилеговић - парламентарни војни повјереник, Жељко Грубешкић - стручни савјетник и Јовица Катић - стручни сарадник у Заједничкој комисији.

У раду радионице учествовали су представници:

1. СЕКТОРА ОДБРАНЕ, и то:

- Министарства одбране БиХ:

- Мирко Околић, в. д. министра одбране БиХ,
- Марина Пендеш, замјеница министра одбране БиХ,
- Мухамед Смајић, секретар Министарства одбране БиХ,
- Сеад Муратовић, Мирослав Цабо и Блажен Ковач, помоћници министра одбране БиХ,
- бригадни генерал Хусеин Турсуновић, генерални инспектор

- Заједничког штаба Оружаних снага БиХ:

- генерал-пуковник Миладин Милојчић, начелник

- Оперативне команде Оружаних снага БиХ: бригадни генерал Ивица Јеркић, командант;

2. СЕКТОРА БЕЗБЈЕДНОСТИ, и то:

- **Министарства безбједности БиХ:**
  - Мурвета Џаферовић, Вјекослав Вуковић, Раденко Станић и Самир Агић, помоћници министра безбједности БиХ
- **Државне агенције за истраге и заштиту – СИПА:**
  - Горан Зубац, директор
- **Граничне полиције БиХ:**
  - Винко Думанчић, директор
- **Службе за послове са странцима:**
  - Раде Ковач, помоћник директора
- **Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ:**
  - Химзо Селимовић, директор
- **Агенције за полицијску подршку:**
  - Рахмија Хоџић, директор
- **Агенције за форензичка испитивања и вјештачења:**
  - Љиљана Тришић, директорица
- **Агенција за школовање и стручно усавршавање:**
  - Бранко Вукоја, директор

3. ДРУГИХ ИНСТИТУЦИЈА над којима ЗК у дијелу својих надлежности врши парламентарни надзор, и то:

- **Министарства спољне трговине и економских односа БиХ:**
  - Велибор Лучић, шеф одсјека
- **Центра за деминирање – БХМАК-а:**
  - Душан Гавран, директор

4. ЕНТИТЕТСКИХ ЗАКОНОДАВНИХ И ИЗВРШНИХ ТИЈЕЛА која се баве питањем безбједности, и то:

- **Одбора за безбједност Парламента Федерације БиХ:**
  - Ивица Јурчић, председавајући

- **Владе Републике Српске:**
  - Душко Четковић и Рајко Чкоњевић

5. МЕЂУНАРОДНИХ ОРГАНИЗАЦИЈА У БиХ, и то:

- **Мисије ОЕБС-а у БиХ:**
  - Нина Суомалаинен, замјеница шефа Мисије ОЕБС-а у БиХ,
  - Харалд Квил, директор Одјела за безбједносну сарадњу,
  - Јасна Драгичевић, Вера Орлоф, Одјел за безбједносну сарадњу
- **Штаба НАТО-а у Сарајеву:**
  - Харалд Хјорт, замјеник команданта,
  - Лејла Хаџихасановић, официр за везу са парламентима
- **Команде ЕУФОР-а:**
  - Игор Димитровски – правни сектор
- **Амбасаде САД-а у БиХ:**
  - бригадир Скот Милер, војни аташе САД у БиХ,
  - Кевин Марфи,
  - Ана Радивилова,
  - Амел Фако
- **ИЦИТАП-а:**
  - Цим Тилман, директор
- **ЕУСР-а:**
  - Стефан Годард и Рамиз Хуремагић, Одјел за унутрашњу политику и јавну безбједност
- **УСАИД-овог Програма јачања парламента у БиХ:**
  - Кристијан Хаупт, директор Програма

6. НЕВЛАДИНОГ СЕКТОРА, и то:

- **Центра за безбједносне студије:**
  - Денис Хаџовић, генерални секретар.

Након уводних излагања Душанке Мајкић, предједавајуће Заједничке комисије, која је нагласила циљеве одржавања радионице, учесницима су се обратили Нина

Суомалаинен, замјеница шефа Мисије ОЕБС-а у БиХ, и Харалд Хјорт, замјеник команданта Штаба НАТО-а у БиХ.

Рад се одвијао према утврђеном програму, а излагања свих учесника садржана су у неауторизованом транскрипту са радионице, који чини саставни дио овог извјештаја.

I - АНАЛИЗА СТАЊА ПО ИНСТИТУЦИЈАМА

Јачање транспарентности, одговорности, изградња интегритета институција одбране и безбједности настављени су и на овој радионици која је други пут одржана у Теслићу. Ако се на том плану не учини напредак и побољшање, доћи ће у опасност интегритет институција, посебно у сектору одбране. Сложеност проблематике одбрамбеног сектора говори о неизграђеним институцијама којима пријети опасност да се сасвим уруше. Јер, тамо гдје су успостављена ефикасна правила и процедуре, тамо гдје је јасно дефинисано ко шта ради и како се то ради, нема овакве врсте проблема. Заједничка комисија посебно изражава жаљење што у домену одбране није направљен озбиљнији искорак у односу на претходну радионицу из 2011. године, иако је била јако инволвирана у те процесе. Много времена је посвећено парламентарном надзору одбрамбено-безбједносног сектора. Нажалост, још увијек ни Министарство одбране, ни Оружане снаге БиХ не доживљавају Заједничку комисију као партнера на истом задатку.

- **МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ И ЗАЈЕДНИЧКИ ШТАБ ОРУЖАНИХ СНАГА БиХ**

Заједничка комисија била је носилац великог броја иницијатива и активности које су биле усмјерене на: **надзор над поштовањем законитости рада Министарства одбране БиХ (у даљем тексту: МОБиХ) и Оружаних снага БиХ (у даљем тексту: ОСБиХ), надзор над употребом јавних средстава од стране запослених у МОБиХ и надзор над спровођењем утврђених правила и процедура од стране запослених у МОБиХ и ОСБиХ.**

Уочено је да су кључни проблеми МОБиХ: **логистика, финансије и персонал.** У складу с тим, очекивало се да ће у тим секторима бити предузете и највеће активности с циљем промјене стања.

МОБиХ и Заједнички штаб ОСБиХ (у даљем тексту: ЗШОСБиХ) средином марта 2012. године, након поновљене иницијативе и препоруке Заједничке комисије за одбрану и безбједност, доставили су податке о тренутном стању и извршењу обавеза по секторима, проблемима које треба рјешавати, те роковима за извршење обавеза из Акционог програма у којем су одређени носиоци, рокови и одговорна лица. Међутим, и даље је евидентно да се ствари у сектору одбране споро крећу напријед.

Разматрана је сљедећа проблематика МОБиХ:

1.1. Статус и стање материјално-финансијског рачуноводства у ОСБиХ

Материјално-финансијско рачуноводство у МОБиХ још увијек није формирано. И даље има пет независних књиговодства, и то:

- Књиговодство МО за перспективну имовину МОБиХ,
- Привремени књиговодствени центар (ПКЦ) ОСБиХ за перспективну имовину,
- ПКЦ Рајловац за неперспективну (бошњачку) имовину бивше Војске Федерације,
- ПКЦ Мостар за неперспективну (хрватску) имовину бивше Војске Федерације и
- ПКЦ Бања Лука за неперспективну имовину бивше Војске РС-а.

Одлуком МОБиХ крајем 2012. године, у формацијској структури ЗШОСБиХ додато је, уграђено и оформљено ново **Одјељење за материјално пословање** које има крајње упитну рачуноводствену улогу да (у још упитнијем, искључиво **натуралном невриједносном** изразу) обухвати **само** покретну имовину која се прибавља, троши или је већ на залихама и у употреби искључиво у ОСБиХ, што је супротно усвојеном законском буџетском институционалном оквиру.

Законом прописани **Буџетски институционални оквир БиХ** познаје само МОБиХ, као један и јединствени ентитет јавног сектора, и од њега се очекује јединствен и хомоген рачуноводствени буџетски **вриједносни** обухват имовине која му је повјерена. Дакле, ова одлука и из ње произашло рјешење у форми неког одјељења изван МОБиХ и његових рачуноводствених билансних извјештаја није на линији налаза и препорука Канцеларије за ревизију институција БиХ из претходне као и пријашњих буџетских година.

Посебно је нејасно на основу којих су налаза и препорука Канцеларије за ревизију институција БиХ у МОБиХ и ЗШОСБиХ дошли до закључка да организационим преформирањима (формирањем новог одјељења, и то у ЗШ) могу отклонити јасне и недвосмислене незаконитости, тј. фундаментални и суштински недостатак јасних и недвосмислених рачуноводствених политика у МОБиХ о рачуноводственом евидентирању имовине и финансијском и рачуноводственом извјештавању и управљању имовином у МОБиХ.

Мањкавост овако формираног и организованог рачуноводства потврђује и чињеница да ово одјељење у своје натуралне књиге за двије године постојања није евидентирало сву перспективну и потребну имовину МОБиХ одређену Одлуком Предсједништва БиХ и Рјешењем министра одбране БиХ из 2010. године, јер логистички менаџмент ОСБиХ

не покреће радње за довршетак ових активности, тако да бројка од око 72.000 ставки још увијек није ни физички а ни рачуноводствено достигнута.

Посебно је проблематично Одступање и неусклађеност односно неупареност количина рачуноводственог обухвата муниције и МЕС-а до количине од 6 б/к (шест борбених комплета) са количинима из Одлуке Предсједништва БиХ и Рјешења министра одбране БиХ о вишку наоружања, муниције и МЕС-а из 2009. године, те ће стога количине у рачуноводству и складиштима кореспондирати тј. бити усклађене са Одлуком Предсједништва и Рјешењем министра за само једну једину ставку односно средство.

Истовремено, у рачуноводственим извјештајима овог одјељења наставља се рачуноводствено евидентирање имовине која није наведена у Одлуци Предсједништва БиХ и у Рјешењу министра одбране БиХ.

На овај неокончан процес и на овако нејасну формацијску поуну и рачуноводствену необухваћеност надовезана је и одлука министра одбране БиХ из маја 2012. године којом је дозвољена активност расходања покретне имовине, што је недопустиво ако се има у виду да се жели расходовати имовина која се налази на листи – прегледу који носи назив Листа-преглед остале покретне војне имовине која ће и даље служити за потребе МОБиХ („Сл. гласик БиХ“, бр. 36/2010).

Ове одлуке и оваква рјешења потврђују континуитет тврдоглавог одбијања прихватања чињенице да ОСБиХ нису и ни у будућности не могу бити изван ни изнад законодавноправних рјешења у БиХ, те да за овако устројена рачуноводствена рјешења морају постојати посебне одлуке законодавних органа и тијела БиХ.

Канцеларија за ревизију институција БиХ наводи да рачуноводствени систем МОБиХ није у стању да обезбиједи квалитетне и благовремене информације, јер МОБиХ није успоставио систем благовременог достављања финансијске документације, иако су у систем електронске флукуације поште (па и финансијске документације) и информација уложена значајна буџетска средства МОБиХ по претходно потписаним а очито нереализованим уговорима.

Ништа није урађено на унапређењу обрачуна плата. Док се исплата плата за запослене у МОБиХ врши посредством Министарства финансија и централизованог система за обрачун плата, као за све институције БиХ, обрачун плата за припаднике ОСБиХ врши се у МОБиХ помоћу импровизованог компјутерског система.

Систем обрачуна плата је тром и нефлексибилан те изазива огромно незадовољство припадника ОСБиХ, посебно у контексту брзине отклањања грешака у обрачуну, при чему се на коректуре плата и ретроактивне исплате чека и до два мјесеца, а цијели обрачун је сведен на присуство једног човјека који врши обраду плата, што је недопустиво за овако разрађен систем.

На име закупа станова у 2011. години МОБиХ је потрошио 7,6 милиона марака за 2.983 активна уговора о закупу стамбеног простора, од чега 944 за војнике, 1.178 за

подофицире и 848 за официре. Треба размотрити могућност да се адаптацијом касарни дође до јефтинијег смјештаја за припаднике ОСБиХ.

- **Попис МиМЕС-а у складиштима**

Перспективна али и неперспективна имовина ОСБиХ, која обухвата оружје, муницију и минско-експлозивна (МиМЕС) средства никада није пописана. Шест година од почетка реформе одбране у БиХ и даље није познато стварно стање у складиштима МиМЕС-а. Процјењује се да укупна количина вишка МиМЕС-а износи око 20.000 тона, али ниједним релевантним документом то не може бити потврђено. Такође, на основу процјене, утврђена је и количина перспективног МиМЕС-а која износи око 12.556 тона (брutto) односно око 10.000 тона (нето).

Перспективни МиМЕС још увијек није раздвојен по материјалној формацији - 6 б/к, али кључни проблем лежи у томе што се у складиштима и даље налазе перспективни и неперспективни МиМЕС заједно. Преглед складишта-локација је сљедећи:

а) Перспективна складишта МиМЕС-а:

1. Габела - Чапљина
2. Крупа- Хаџићи
3. Грабеж- Бихаћ
4. Кула I и Кула II – Мркоњић Град
5. Козловац - Тузла

б) Неперспективна складишта МиМЕС-а:

1. Косова – Горажде
2. Љута – Коњиц
3. Бачевићи – Мостар
4. Јахорински поток – Пале
5. Узамница - Вишеград
6. Цар Душан – Рудо
7. Дужи – Требиње
8. Даљани – Доњи Вакуф
9. Драга – Бусовача
10. Крчмарице – Бања Лука
11. Букова Грета - Орашје
12. Блажуј -Сарајево

ц) РЗОУ МиМЕС – привремена складишта МиМЕС-а која чекају уништавање:

1. Гладна брда – Гламоч (уништавање експлозијом)
2. РЗОУ МиМЕС/ ГлоБ - Добој (уништавање делаборацијом)

МОБиХ упорно одбија да изврши попис МиМЕС-а у складиштима и поред тога што је утврђено озбиљно стање приликом ванредног пописа у три складишта, и то: **Габела-Чапљина (перспективно), Дужи-Требиње (неперспективно) и Даљани-Доњи Вакуф (неперспективно)**. И поред значајних одступања (мањкови-вишкови) у тим складиштима, МОБиХ и ЗШОСБиХ нису ништа предузели да се ово стање разријешу и кривци санкционишу. Дакле, од **укупно 20 складишта МиМЕС-а попис је извршен само у три складишта**. Треба учинити све да се изврши ванредан попис свих складишта. Тек тада ће се добити подаци о правим размјерама злоупотреба у располагању МиМЕС-а у ОСБиХ.

Такође, резултати ванредног пописа у наведена три складишта-локације нису квалитетно управно-правно и рачуноводствено расправљени од стране надлежних структура. Такође, о резултатима ванредног пописа у наведеним складиштима-локацијама надлежни нису обавили квалитетну расправу. Није сачињена управно-правна и материјална документација која би омогућила законом прописано **свођење књиговодственог стања на стварно утврђено стање у књигама и складишним евиденцијама, те расправу и утврђивање одговорности, као и евидентирање поступака утврђених мањака и вишака у одговарајуће књиге мањака и главне књиге**.

Истражна комисија Парламентарне скупштине је у јулу 2012. године завршила рад на утврђивању законитости процеса уништавања МиМЕС-а за период 2006-2010. Извјештај је усвојен у оба дома Парламентарне скупштине БиХ. На захтјев главног тужиоца БиХ, сви материјали су предати Тужилаштву БиХ. СИПА и Тужилаштво БиХ раде на већем броју случајева из ове области.

- **Поновна анализа перспективне војне имовине и рјешавање вишака**

Списак покретне перспективне имовине која ће у складу са Споразумом и даље служити за потребе одбране **није приказан вриједносно у пословним књигама**, нити раздвојен у складу са међународним рачуноводственим стандардима, онако како се то предвиђа за некретнине, постројења и опрему. И даље не постоји јасан план како овај проблем превазићи. Неопходно је извршити поновну анализу и **ослободити перспективну војну имовину ставки које су непотребне ОСБиХ** (нису по материјалној формацији). **Тиме се рјешавају два циља: ослобађање вишака са неперспективних локација и усаглашавање перспективне војне имовине са формацијом.**

Примјер: Моторна возила која нису у функцији, покретна имовина за стационарне војне амбуланте или војне болнице (хируршка, офталмолошка, стоматолошка, итд.), којих нема у формацији ОСБиХ (ни мирнодопској ни ратној), и даље су на списку перспективне имовине.

Стационарни капацитети, средства и алати за средњи, виши и генерални ремонт (а формацијом нису предвиђена мјеста). Поставља се питање чему служи ова перспективна покретна имовина кад постоје планирана буџетска средства за ове нивое ремонта изван ОСБиХ или изван БиХ.

Рјешавање вишака наоружања је дефинисано према одлуци Предсједништва БиХ. Принципи су **продаја, донације и уништавање**. Посебна комисија МО, **Комисија за спровођење поступка рјешавања вишака покретне имовине**, треба да предложи начин рјешавања вишака. Комисија ради од 2009. године са изузетно slabим резултатима. Потребно је извијестити ЗК о њеном досадашњем ангажману (шта је до сада урађено и зашто тај процес споро тече). Такође, потребно је утврдити којим полазним материјалом перспективних и неперспективних средстава (оружја, муниције и МЕС-а) комисија располаже током својих разматрања и предлагања рјешења.

Према Извјештају МОБиХ из 2012. године, до сада је уништено 646 тона муниције, од чега су у капацитетима ОСБиХ уништене 353 тоне методом делаборације и спаљивања. На полигону Гламоч уништене су 293 тоне методом детонације на отвореном, које изводи *Sterling International*, у складу са техничким аранжманом који је потписан са Стејт департментом САД-а.

У 2012. години дониране су 24 хаубице 122 мм авганистанским снагама безбједности, сходно одлуци Предсједништва БиХ. Продаја наоружања у претходном периоду обухватила је реализацију уговора о продаји наоружања које су потписала бивша ентитетска министарства одбране, а који су реализовани до 15. 07. 2011. године, при чему су обављене даље припреме за наставак реализације, односно анексирање уговора. Очекује се потписивање анекса у најскорије вријеме.

- **Јавне набавке**

Јавне набавке се и даље одвијају нетранспарентно и мимо Закона о јавним набавкама (видјети ревизорски извјештај). Три године заредом ревизија уочава непоштовање процедура јавних набавки. До сада није ништа учињено да се стање промијени.

Војницима недостаје храна, обућа и одјећа. Војни повјереник је у изненадној посјети неким јединицама утврдио да организација исхране тече отежано, припадници неких јединица не остварују право на топли оброк. Персонал често од својих личних средстава купује прехранбене намирнице. Војници ОСБиХ су отишли у Авганистан у извршење мисије без одговарајућих униформи и обуће, коју тамо посуђују од Данаца.

Ревизорски извјештаји говоре да се употреба буџетских средстава у МОБиХ врши на нетранспарентан и неефикасан начин. Сваке године ревизија даје све већи број препорука, дакле све већи број налаза. У 2011. години евидентиране су 42 препоруке ревизора. Дакле, ради се о препорукама које говоре о томе шта треба нужно поправити унутар МОБиХ.

Деминерски батаљон, као једна од ријетких свијетлих тачака у МОБиХ и ОСБиХ, испунио је обавезе из плана деминирања са свега 30% до 31. 10. 2012. Недостаје опрема за деминирање. Набављени панцири и визири су у складишту, али су лошег квалитета и не смију се користити. Посебно забрињава извршавање ових задатака и поред информисаности о недостатку санитарских средстава, односно инсистирање да се санитарско обезбјеђење деминирања врши некомплетним санитарским средствима и санитарским материјалом истеклог рока.

- **Стање персонала у МОБиХ и ОСБиХ**

Констатовано је да је све већи број припадника ОСБиХ незадовољан стањем у ОСБиХ. Не могу да напредују у складу са правилницима, да се школују или унапређују по законима и правилима службе.

У складу са препорукама парламентарног војног повјереника из извјештаја о његовом раду, Заједничка комисија налаже Министарству одбране БиХ да у што краћем року уради сљедеће:

- донесе правилник о професионалном развоју и управљању каријером;
- донесе правилник којим ће се уредити (вредновати) нивои цивилног и војног образовања те стручно усавршавање путем курсева;
- донесе пропис којим се регулише ношење јединствене теренске униформе, са тачно дефинисаним одредбама и трајним роком важења и примјене. Овај пропис мора бити јавно објављен како би сва лица која евентуално желе да приступе Оружаним снагама БиХ била упозната са правима али и обавезама приликом ношења униформе;
- предузме мјере да, у складу са одредбама управног поступка, све акте који се тичу настанка, промјене или престанка неког правног односа, а који се односе на поједина професионална војна лица (ПВЛ), Команди за управљање персоналом морају достављати професионална војна лица о чијим се правима и обавезама ради, или матичне јединице, у року одређеном управним поступком;

- на огласним таблама објави и прелиминарне и коначне цјелокупне листе (на свим локацијама Оружаних снага БиХ), на основу којих ће бити донесене наредбе о унапређењу/прекатегоризацији, како би транспарентност принципа била испоштована у свим фазама унапређења/прекатегоризације (према досадашњој пракси објављиване су прелиминарне и коначне ранг-листе, али парцијалне, односно само за одређене локације);
- развије јасну концепцију управљања каријером професионалних војних лица, те у том правцу креира и политику селективног упућивања најбољих кандидата на додатне цивилне, а прије свега војне обуке и усавршавања;
- да заједно са Заједничким штабом Оружаних снага БиХ истраје у поштовању одредбе члана 147. став (2) Закона о служби у Оружаним снагама БиХ, којим је ограничено трајање привременог упућивања професионалног војног лица у неку другу команду, јединицу, установу Оружаних снага БиХ и Министарство одбране БиХ у истом или другом мјесту службе, на период који не смије бити дужи од једне године за вријеме трајања једног уговора;
- скрене пажњу надлежним командама на процедуралне пропусте у смислу вођења управног поступка приликом одређивања лица за вршиоца дужности, уведе обавезу постављања формацијског замјеника за вршиоца дужности, као и да обезбиједи да се не врши злоупотреба овог института (постављања лица за вршиоца дужности) како на једно радно мјесто не би било постављано више лица;
- поступак оцјењивања припадника Оружаних снага БиХ спроводи и окончава у тачно утврђеним периодима за оцјењивање, у складу са чланом 31. Правилника о оцјењивању рада професионалних војних лица (број: 10-02-3-5624/10 од 17. 12. 2010. године), а Команда за управљење персоналом треба да уложи додатни напор како би све фазе оцјењивања биле употпуњене (од почетног разговора до праћења реализације постављених циљева и задатака);
- поштри критеријуме за оцјењивање или утврди тачан број професионалних војних лица која могу бити оцијењена оцјеном одличан, а с циљем задовољавања реалних кадровских потреба Оружаних снага БиХ, на правичан начин;
- анализира трошкове закупа за привремени смјештај војника, подофицира и официра, са аспекта смањења трошкова и могућности евентуалног рјешавања питања привременог смјештаја унутар касарни, гдје год је то могуће.

Питање накнаде „**летачки додатак**“ за пилоте који нису прошли преобуку за хеликоптере, али и пилоте који уопште не лете него се налазе на различитим позицијама у и ван МОБиХ и ОСБиХ, још увијек није ријешено иако је Заједничка комисија то проблематизовала у неколико наврата.

МОБиХ и ЗШОСБиХ нису у досадашњем периоду информисали Заједничку комисију о аферама које су често предмет медијских натписа. Скрива се истина од Заједничке комисије. Кажњавају се припадници ОСБиХ који се усуде да о проблемима у МОБиХ и ОСБиХ упознају Заједничку комисију (незавршен случај ремонта хеликоптера у Украјини и сл., пад хеликоптера итд.).

- **Стање људских права у ОСБиХ**

Парламентарни војни повјереник је дао комплетну информацију и пресјек стања у вези са заштитом људских права војних лица и кадета унутар МОБиХ и ОСБиХ.

Нагласио је да је Заједничка комисија током заједничког рада с њим те у извјештају, односно анализи о стању персонала, усвојила 12 закључака.

МОБиХ је био дужан да донесе правилник о професионалном развоју и управљању каријером, којим би се уредили и вредновали нивои цивилног и војног образовања, те стручно усавршавање путем курсева, те да донесе пропис којим се регулише ношење јединствене теренске униформе, као и друге прописе. У 2011. години је било 116 притужби упућених повјеренику. Ријешено је 79, а 37 је било у раду. Ријешеност притужби је 81%. До 01. 10. 2012. године повјереник је запримио 68 притужби. Оно што је било садржано у анализи стања персонала појављује се све вријеме и кроз информације парламентарног војног повјереника. Евидентиране су уобичајене притужбе, а односе се на питања унапређења, накнада и друго.

У 2012. години било је нових проблема. Зима је била јака и дуга и појавио се проблем са гријањем, што је условило нехуман односа према људима у касарнама и јединицама. Обављавали су своје послове и задатке на –25 степени Целзијуса и нико није одговарао због недостатка гријања. Било је и хаварија на системима гријања, а команданти бригаде су уредно и на вријеме тражили потребне енергенте.

Проблеми са исхраном у ОСБиХ трају скоро три године.

Истакнут је примјер да је због лошег квалитета исхране Јединице за Мисију ISAF, која је трајала пет мјесеци, у просјеку сваки појединац смршао седам килограма.

- **Ремонт хеликоптера МИ-8 и МИ-17**

МОБиХ је доставио Извјештај о ремонту хеликоптера са пратећом документацијом по закључцима са 6. сједнице Заједничке комисије за одбрану и безбједност. У материјалу недостају записници о пријему хеликоптера (који су сачињени у Украјини) и записници супервизора МОБиХ, који је вршио преглед хеликоптера по повратку у БиХ. Ради се о покушају очигледног заташкавања овог случаја.

- **Набавка униформи за припаднике ОСБиХ**

Информација о набавци униформи за припаднике ОСБиХ је и даље под велом тајни, иако је познато да је генерални инспекторат завршио свој дио истраге и сачинио извјештај с којим је упознао бившег министра.

МОБиХ је покренуо иницијативу према Тужилаштву БиХ, с циљем утврђивања одговорности за реализацију набавки униформи за припаднике ОСБиХ, те формирао посебну комисију за контролу квалитета и даљу реализацију уговора.

Информације говоре да се Тужилаштво БиХ интензивно бави овим случајем.

- **Статус документа Преглед одбране**

Преглед одбране, који МОБиХ са партнерима ради више година, још увијек није завршен. Нема информације шта се тренутно ради на овом плану и када ћемо коначно имати овај документ.

- **Динамика предаје вишка локација цивилним властима**

Тренутно се у посједу ОСБиХ налази 46 неперспективних локација, и то: 35 локација на простору ФБиХ и 11 локација на простору РС. До повећања броја локација дошло је на основу одлуке Предсједништва БиХ. Смањен је број перспективних локација са 69 на 63. Од 46 неперспективних локација, 18 локација је спремно за предају цивилним структурама, док је преосталих 28 условљено рјешавањем наоружања, муниције и минско-експлозивних средстава, те преузимањем остале покретне имовине од стране ентитетских влада. У 2012. години цивилним структурама су предате двије локације. Локација у Мостару и Касарна Слимена у Травнику. У току су припреме и договори са ентитетским владама за предају локација Лање-Тешањ, Касарна Каоник Бусовача и Крајишких бригада - Залужани. Потребно је утврдити динамику предаје осталих локација.

- **Ванредни догађаји**

Евидентна је све чешћа појава ванредних догађаја у МОБиХ и ОСБиХ који за собом повлаче значајна финансијска средства и руше кредибилитет МОБиХ и ОСБиХ у јавности. Потребно је сачинити извјештај о свим случајевима који су регистровани у 2011. и 2012. години.

- **Завршна разматрања**

Одбрамбени буџет се смањује због економске кризе у земљи. То захтијева крајње рационалан приступ и изузетну пажњу у планирању и коришћењу средстава текућег буџета. МОБиХ мора извршити рационализацију и редукцију у свим сегментима свог пословања и покушати да за вриједност коју је добио из буџета БиХ, а ради се о највећем буџетском кориснику, који троши око 300 милиона марака годишње, оствари што већи број постављених циљева и задатака.

Многи су истакли да углавном не постоји изграђен систем ефикасне контроле, а и тамо гдје постоји, недосљедан је.

Процес успостављања унутрашње контроле у сектору одбране није задовољавајући јер не постоје неопходни и ажурирани правилници. Бројна је листа недостајућих упутстава и правилника. Парламентарни војни повјереник је за сектор персонала побројао оно што недостаје, или оно што треба прилагодити времену и стварности.

- **МИНИСТАРСТВО БЕЗБЈЕДНОСТИ БиХ И БЕЗБЈЕДНОСНЕ АГЕНЦИЈЕ**

Некооперативност Министарства безбједности БиХ је имало директне реперкусије на активности Заједничке комисије. Међутим, добра сарадња са безбједносним агенцијама је била евидентна.

Од терористичког напада на Амбасаду САД-а у БиХ трајала је стална преписка између Заједничке комисије и Министарства безбједности БиХ о бројним безбједносним проблемима. Заједничка комисија је инсистирала и тражила, а Министарство безбједности БиХ је одуговлачило, слало непотпуне информације, па чак је слало и потпуно неусаглашене информације.

Питања на које Заједничка комисија није добила одговоре су:

1. Који су то кључни безбједносни изазови у БиХ и окружењу?
2. Да ли нам пријети поновно увођење виза и шта чинимо да се то не догоди?
3. Зашто је Министарство безбједности БиХ, умјесто Извјештаја о стању безбједности за 2011. годину, Заједничкој комисији доставило Информацију

- о стању криминалитета, иако је познато да један извјештај не могу замијенити други?
4. У којој фази израде су Стратегија и Акционог плана за борбу против тероризма?
  5. Докле се дошло са реализацијом Стратегије и Акционог плана за борбу против организованог криминала?
  6. Шта се предузима да би се осујетио евентуални нови напад на стране амбасаде?
  7. Када ће бити урађена нова Безбједносна политика БиХ?

2.1. ГРАНИЧНА ПОЛИЦИЈА БиХ

Гранична полиција је стасала у врло озбиљну полицијску агенцију, која је преузете обавезе у протеклих годину дана успјешно реализовала. Извршење свакодневних задатака је оптерећено вишемјесечним штрајком који може посредно и непосредно утицати на безбједност граница БиХ. Правилник о унутрашњој организацији још увијек није добио сагласност Савјета министара БиХ, што угрожава рад Граничне полиције. Актуелизовано је питања израде граничних прелаза који постају веома значајни с обзиром на скори улазак Хрватске у ЕУ.

2.2. ДРЖАВНА АГЕНЦИЈА ЗА ИСТРАГЕ И ЗАШТИТУ - СИПА

У посљедње вријеме СИПА је извела неколико конкретних акција које су биле усмјерене на рјешавање питања организованог криминала. Јавност је упућена у ток операције и начин на који је СИПА то урадила.

Приоритет рада СИПА-е је борба против тероризма, организованог криминала, корупције, рјешавање тешких случајева финансијског криминала, прања новца, итд.

Усвајање Предлога измјена и допуна Закона о полицијским службеницима, те Закона за спречавање прања новца и финансирање терористичких активности веома је важно за испуњавање редовних задатака СИПА-е.

СИПА инсистира на брзој реакцији Министарства безбједности БиХ у припреми Стратегије за борбу против тероризма, посебно вођена проблемима који су били евидентни у координацији рада полицијских агенција током терористичког напада на Амбасаду САД-а.

Приоритети рада СИПА-е су превенција и борба против све израженијег финансијског криминала, прања новца и утаја пореза. Оперативна група за борбу против тероризма не ради онако како је договорено, јер њени чланови све мање присуствују радним састанцима тог веома значајног тијела.

СИПА своје активности усмјерава на изградњу нове базе специјалне јединице. Посебне амбиције СИПА исказује према формирању хеликоптерске јединицу која би била од посебног значаја за брзо и ефикасно дјеловање.

2.3. СЛУЖБА ЗА ПОСЛОВЕ СА СТРАНЦИМА БиХ

Констатовано је да стање у Служби за послове са странцима није непознаница члановима Заједничке комисије. Током посјете коју је обавила Заједничка комисија у децембру 2011. године, уочено је да Служба има одређене проблеме у области незаконитих миграција са посебним освртом на илегалне мигранте из афро-азијског подручја, проблеме утврђивања идентитета илегалних емиграната из афро-азијског подручја, при чему је поврат тих лица изузетно компликован, често дуготрајан и скуп поступак.

Чланови Заједничке комисије знају да је у току припрема измјена и допуна Закона о кретању и боравку станаца и азилу с циљем стварања ефикаснијих механизма за управљање миграцијама и успјешну борбу против илегалних миграција. Ту измјену пратила би и одговарајућа реорганизација Службе путем измјена и допуна Закона о Служби за послове са странцима, који претходно треба добро осмислити и усагласити.

И даље је предмет интересовања ток ревизије држављанстава натурализованих држављана у смислу мјера које је Служба предузела на идентификацији и проналажењу лица којима је у поступку ревизије одузето држављанство БиХ, као и статусу лица којима је одузето босанскохерцеговачко држављанство, а још се налазе на простору БиХ.

Служба својим јединственим поступањем на подручју читаве БиХ даје одређени допринос укупном безбједносном систему БиХ, што је на крају и обавеза и један од приоритетних циљева.

Комисија је у својој процедури током ревизије утврдила да 561 лице нема стварну везу са БиХ. Послије тога су извршене одговарајуће провјере на терену и сарадњом са другим безбједносним агенцијама успјели су на подручју БиХ пронаћи неких 20 лица која су била предмет рада Службе посљедњих четири-пет година. Од тих 20 лица, Служба је 12 лица успјела депортовати из БиХ.

За 32 лица, Обавјештајно-безбједносна агенција је утврдила да би могли представљати потенцијалну пријетњу безбједности БиХ из сегмента тероризма. Дата је обавеза Граничној полицији да забрани улазак тим лицима у БиХ.

2.4. ДИРЕКЦИЈА ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БиХ

Њено успостављање је био један од услова за либерализацију визног режима. Смјештена је на три локације. Сједиште је у објекту бившег студентског дома у

Нецарићима, који је по капацитетима један од најусловнијих објеката за ту намјену у Сарајеву. Сектор за обезбјеђење веома важних личности (VIP) и објеката смјештен је у кругу Полицијске академије Федералног министарства унутрашњих послова на Врацама, у тотално безусловном објекту предвиђеном за рушење.

Када је у питању формално-правни оквир, видљиви су бројни проблеми. Правилник о полицијској исказници и полицијској значки није усвојен у Савјету министара БиХ. Послови обезбјеђења веома важних личности и објеката још увијек се обављају са полицијским значкама СИПА-е. Закон о полицијским службеницима не препознаје бројне проблем Дирекције (проблем плата).

Закупнина за смјештај организационих дијелова Дирекције се плаћа и ако се у догледно вријеме не донесу адекватне одлуке, биће беспредметно разговарати о њиховом даљем ангажману (теренске канцеларије у Сектору за обезбјеђење веома важних личности (VIP) у Бањалуци, Мостару и Тузли немају обезбијеђен смјештај).

Дирекција обезбјеђује око 110 објеката у Сарајеву. У питању су амбасаде, конзулати, резиденције. С обзиром да амбасаде БиХ у свијету обезбјеђује свега 10 земаља, неопходно је извршити рационализацију обезбјеђења ДКП-а у БиХ.

Питање материјално-техничке опремљености је испод сваког нивоа. Информатичка и опрема за комуникацију је превазиђена и застарјела, поготово кад је у питању Сектор за међународну полицијску сарадњу - Интерпол.

2.5. АГЕНЦИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКУ ПОДРШКУ

Агенција за полицијску подршку још увијек тражи свој разлог постојања и не виде се довољно конкретни и препознатљиви ефекти које је у претходном периоду урадила и успоставила. Постоји низ питања на која треба дати одговоре.

Агенција је у потпуности урадила Пројекат централне евиденције запослених у полицијским тијелима БиХ.

Израда Правилника о стандардизованој опреми и наоружању полицијских тијела БиХ, којим ће се први пут прописати и уједначити све врсте опреме и наоружања које се користе у полицијским тијелима, у завршној је фази израде. Половином 2012. године окончан је рад на измјенама и допунама Закона о полицијским службеницима, који Министарство безбједности БиХ треба и формално да упути у парламентарну процедуру.

Агенција ради и на изради Пројекта информационог система за евиденцију стандардизоване полицијске опреме и возила. Формирана је радна група за израду, хармонизацију и праћење примјене прописа којима се регулише рад полицијских тијела БиХ. Проблем и даље представља законом утврђена надлежност за спровођење тендерске процедуре за одређену опрему за полицијска тијела БиХ.

2.6. АГЕНЦИЈА ЗА ФОРЕНЗИЧКА ИСПИТИВАЊА И ВЈЕШТАЧЕЊА

Агенција је смјештена у репрезентативном простору, површине око 1000 м, у објекту СИПА-е. Од четири лабораторије, које су у надлежности ове агенције, успостављене су три, и то: лабораторија за форензику, лабораторија за вјештачење компјутерских система и лабораторија за графолошка вјештачења.

Лабораторија за анализу ДНК није успостављена, јер је лабораторија коју је БиХ поклонила Европска комисија привремено смјештена у Федералну управу полиције и послје тога никад није враћена.

Агенција није још увијек сасвим функционална због тога што није успостављена кључна лабораторија.

2.7. АГЕНЦИЈА ЗА ШКОЛОВАЊЕ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Агенција је од настанка до данас одшколовала свега 18 кадета, колико су упутиле полицијске агенције.

Потребно је урадити анализу која ће објективно показати да ли у околностима рецесије и смањења буџета институција БиХ треба улагати у инфраструктуру која се не користи довољно.

3. МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА БиХ

Министарство спољне трговине и економских односа, у дијелу своје надлежности, има издавање дозвола за извоз и увоз наоружања и познато је да је Заједничка комисија имала проблеме са Министарством јер није рађен адекватан извјештај на основу којег би се могли доносити адекватни закључци и анализе. Тек у Извјештају за 2011. годину, Заједничка комисија је први пут добила податке на основу којих се јасно види о извозу које врсте оружја се ради.

Остала је још једна обавеза Министарства, да у складу са некадашњим принципом извјештава Заједничку комисију два пута годишње о издатим дозволама, односно реализованим дозволама. Министарство још увијек није доставило предлог закона којим ће то бити дефинисано.

Када је у питању систем TRACKER, који је 2007. године донирала Влада САД-а, потребно је обезбиједити сервер већих могућности и у потпуности пустити систем у функцију.

4. ПРОЦЕС ДЕМИНИРАЊА

Усвајањем новог закона о противминском дјеловању у БиХ, Министарство цивилних послова БиХ преузима највећи дио обавеза и одговорности, а Центар за деминирање - БХМАК постаје управна организација која ће реализовати послове који су у њеној надлежности.

Потпуно је јасно да је током 2011. и 2012. године дошло до застоја у процесу деминирања. Поставља се питање трошења износа од 7,5 милиона евра које је уложила Европска комисија, те три милиона америчких долара које су до сада годишње улагале САД у деминирање.

Изражена је спремност СР Њемачке, Канаде и Чешке Републике за улагање у процес деминирања, под условом да се формира властити фонд за деминирање у БиХ (умјесто Повјереничког ИТ фонда са сједиштем у Словенији).

II - ЗАКЉУЧЦИ:

С циљем отклањања слабости у раду министарстава, институција и агенција из сектора одбране и безбједности, Заједничка комисија је на својој 19. сједници, одржаној 23.01.2013. године, усвојила сљедеће

ЗАКЉУЧКЕ:

- 1. Обавезује се МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ БиХ да у року од 60 дана од усвајања овог материјала достави Заједничкој комисији Акциони план за 2013. годину са дефинисаним активностима, носиоцима и роковима према сљедећем:**
  - 1.1. Статус и стање материјално-финансијског рачуноводства у ОСБиХ,
  - 1.2. Попис у складиштима МиМЕС-а,
  - 1.3. Поновна анализа перспективне војне имовине и рјешавање вишка МиМЕС-а,
  - 1.4. Унапређење процедура јавних набавки,
  - 1.5. Стање персонала у МОБиХ и ОСБиХ,
  - 1.6. Стање људских права у ОСБиХ,
  - 1.7. Ремонт хеликоптера МИ-8 и МИ-17,
  - 1.8. Набавка униформи за потребе ОСБиХ,
  - 1.9. Статус документа Преглед одбране,
  - 1.10. Динамика предаја вишка локација цивилним властима.

- 2. Од МИНИСТАРСТВА БЕЗБЈЕДНОСТИ БиХ захтијева се да у року од 60 дана достави сљедеће информације о:**

- 2.1. кључним безбједносним изазовима у БиХ и начину супротстављања изазовима,
- 2.2. мјерама које се предузимају на очувању безвизног режима,
- 2.3. стању безбједности у Босни и Херцеговини за 2012. годину
- 2.4. реализацији Стратегије и Акционог плана за борбу против тероризма,
- 2.5. реализацији Стратегије и Акционог плана за борбу против организованог криминала,
- 2.6. оцјени координације рада полицијских агенција из састава Министарства безбједности БиХ,
- 2.7. плану окончања рада на документу Безбједносна политика БиХ,
- 2.8. стању безбједности у Горњој Маочи,
- 2.9. плану помоћи цивилном становништву у случајевима елементарних непогода (пријетње и ризици).

Након што јој буду достављене информације, Заједничка комисија ће организовати посјету Министарству безбједности БиХ, гдје ће у комуникацији са директорима полицијских агенција и најодговорнијим лицима из састава Министарства безбједности БиХ анализирати испуњење назначених обавеза.

3. У функцији побољшања унутрашње организације и ефикасности поступања **ДРЖАВНЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА ИСТРАГЕ И ЗАШТИТУ - СИПА**, директор и менаџмент СИПА-е обавезују се да се и даље ангажују у борби против тероризма, организованог криминала, корупције, рјешавање тешких случајева финансијског криминала, прања новца, итд.

СИПА се обавезује да спроводи Стратегију за борбу против тероризма, посебно имајући у виду проблеме који су били евидентни у координацији рада полицијских агенција током терористичког напада на Амбасаду САД-а.

4. У складу са Стратегијом **ГРАНИЧНЕ ПОЛИЦИЈЕ (2010-2014)** у којој је утврђено пет кључних циљева/приоритета који ће омогућити ГПБиХ да испуни своју мисију и визију, потребно је достићи дефинисане циљеве, о чему ће директор ГПБиХ информисати Заједничку комисију, која ће се на основу теренских посјета регионалним канцеларијама и других форми рада са ГПБиХ увјерити у реализацију постављених циљева.
5. Директор **ДИРЕКЦИЈЕ ЗА КООРДИНАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ТИЈЕЛА БиХ** обавезује се да достави информацију о статусу и реализацији постављених приоритетних циљева Дирекције, а то су:
  - а) обезбјеђивање трајног смјештаја Дирекције,
  - б) јачање капацитета (особље, опрема, итд.),
  - ц) инсталирање централног сервера за електронску размјену података између полицијских тијела и тужилаштва,
  - д) потписивање Меморандума о сарадњи, пружању међусобне помоћи и

координацији послова из области обавјештавања и заштите VIP особа и објеката,

- е) реализацији Твининг пројекта,
- ф) статусу и ефикасности одржавања редовних састанака Координације директора полицијских агенција за спровођење закона у БиХ и главног тужиоца Тужилаштва БиХ,
- г) рјешавању законских и подзаконских аката, који ће Дирекцији омогућити ефикасан рад.

Заједничка комисија је у складу са Оријентационим планом рада за 2012. годину посјетила Дирекцију и стекла увид у реализацију постављених циљева те дефинисала, заједно са руководством, даље могуће активности и помоћ у рјешавању тренутних проблема.

- 6. АГЕНЦИЈА ЗА ФОРЕНЗИЧКА ИСПИТИВАЊА И ВЈЕШТАЧЕЊА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ,
- 7. АГЕНЦИЈА ЗА ПОЛИЦИЈСКУ ПОДРШКУ БиХ И
- 8. АГЕНЦИЈА ЗА ШКОЛОВАЊЕ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ КАДРОВА БиХ.

Заједничка комисија ће у складу са Оријентационим планом рада за 2013. годину посјетити наведене агенције и детаљније се упознати са стањем у њима, те домовима ПСБиХ предложити расправу током које би се анализирано њихова ефикасност у раду, с циљем даље рационализације коришћења буџетских средстава.

- 9. МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ ТРГОВИНЕ И ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА БиХ (МСТЕОБиХ) обавезује се да Заједничкој комисији достави потребне податке о раду TRASCER система и његовом коришћењу у сврху за коју је намијењен. Потребно је да у року од 30 дана достави предлог законских рјешења која ће процедуре и рад МСТЕОБиХ учинити ефикасним, транспарентним и у законским оквирима кредибилним, посебно у области инспекцијског надзора.
- 10. Рад ЦЕНТРА ЗА УКЛАЊАЊЕ МИНА – БХМАК-а, у оквиру Министарства цивилних послова БиХ, пратиће се с циљем примјене Закона о противминском дјеловању у БиХ који је тренутно у парламентарној процедури. У складу са предложеним законским рјешењима, од Министарства цивилних послова БиХ се очекује да примјењује Закон у мјери која ће омогућити наставак противминских акција у БиХ, рјешења финансирања и праћења реализације Стратегије за деминирање до 2020. године.

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋА КОМИСИЈЕ
Душанка Мајкић